

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI NUTQIY QOBILİYATLARINI RIVOJLANTIRISH

Rahmonqulova Xolida,
Jizzax davlat pedagogika universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya: Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutqni rivojlantirish murakkab va ko'p qirrali jarayon bo'lib, ularning umumiy kognitiv va ijtimoiy rivojlanishida hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ushbu ilmiy maqolada maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishning turli jihatlari, jumladan, bosqichlari, rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar va nutq ko'nikmalarini rivojlantirish strategiyalari chuqur o'rganilgan. Ushbu rivojlanish bosqichining nozik tomonlarini tushunish ota-onalar, o'qituvchilar va sog'liqni saqlash sohasi mutaxassislariga uchun juda muhimdir, chunki bu nutq bilan bog'liq qiyinchiliklarga duch kelishi mumkin bo'lgan bolalarni erta aniqlash va olib keladi.

Kalit so'zlar; Nutqni rivojlantirish, maktabgacha yoshdagi bolalar, tilni o'zlashtirish, nutqning bosqichlari, artikulyatsiya va talaffuz, so'z boyligini kengaytirish, grammatika va sintaksis, ijtimoiy muloqot, nutqqa ta'sir etuvchi omillar

DEVELOPMENT OF SPEECH SKILLS OF PRESCHOOL CHILDREN

Rahmonkulova Khalida
teacher of Jizzakh State Pedagogical University

Abstract: Speech development in preschool children is a complex and multifaceted process that plays a pivotal role in their overall cognitive and social development. This scientific article provides an in-depth examination of the various aspects of speech development in preschool children, including the milestones, factors influencing development, and strategies for promoting speech skills. Understanding the intricacies of this developmental stage is crucial for parents, educators, and healthcare professionals, as it can lead to early identification and intervention for children who may experience speech-related challenges.

Key words; Speech Development, Preschool Children, Language Acquisition, Milestones in Speech, Articulation and Pronunciation, Vocabulary Expansion, Grammar and Syntax, Social Communication, Factors Influencing Speech

РАЗВИТИЕ РЕЧЕВЫХ НАВЫКОВ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНИКОВ

Рахмонкулова Халида,
преподаватель Джизакского государственного педагогического университета

Абстракт: Речевое развитие детей дошкольного возраста — сложный и многогранный процесс, играющий важнейшую роль в их общем познавательном и социальном развитии. В этой научной статье подробно рассматриваются различные аспекты речевого развития детей дошкольного возраста, включая основные этапы, факторы, влияющие на развитие, и стратегии развития речевых навыков. Понимание тонкостей этого этапа развития имеет решающее значение для родителей, педагогов и медицинских работников, поскольку оно может привести к раннему выявлению и вмешательству детей, которые могут испытывать проблемы с речью.

Ключевые слова; Речевое развитие, Дети дошкольного возраста, Овладение языком, Основные этапы развития речи, Артикуляция и произношение, Расширение словарного запаса, Грамматика и синтаксис, Социальная коммуникация, Факторы, влияющие на речь

Kirish: Nutq va til ko'nikmalarini egallash inson rivojlanishining asosiy va jozibali jihati hisoblanadi. Hayotning dastlabki yillarida maktabgacha yoshdagi bolalar atrofdagi dunyo bilan muloqot qilishni o'rganib, ajoyib sayohatga kirishadilar. Odatda 3 yoshdan 6 yoshgacha bo'lgan bu davr nutq va til qobiliyatlarining tez va murakkab rivojlanishi bilan tavsiflanadi.

Ushbu ko'nikmalarni rivojlantirish nafaqat muhim bosqich, balki kognitiv, ijtimoiy va akademik o'sish uchun muhim poydevordir.

Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutqni rivojlantirish jarayoni ko'plab kognitiv va fiziologik omillarning murakkab orkestridir. Bolalar o'zlarini ifoda etishni o'rganar ekan, ular tilning muhim bosqichlari, fonetik qiyinchiliklar va grammatik tuzilmalarni o'zlashtirish bilan to'ldirilgan yo'lni bosib o'tadilar. Sayohat boy so'z boyligining rivojlanishi, artikulyatsiyani o'zlashtirish, mazmunli suhbatga kirishish qobiliyati bilan ajralib turadi.

Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishning nozik tomonlarini tushunish ota-onalar, o'qituvchilar va tibbiyot xodimlari uchun juda muhimdir. Bunday tushunish nutq bilan bog'liq bo'lishi mumkin bo'lgan muammolarni erta aniqlash va bolaning hayotida chuqur o'zgarishlarga olib keladigan tadbirlarni amalga oshirish imkonini beradi. Shuningdek, u bolalarning til qobiliyatlarini rivojlantirishi mumkin bo'lgan tarbiyaviy muhitni yaratishga imkon beradi.

Ushbu keng qamrovli maqolada biz maktabgacha yoshdagi bolalarda nutqni rivojlantirish kursini, so'z boyligini kengaytirishdan grammatika va sintaksisni rivojlantirishgacha bo'lgan bosqichlarni o'rganamiz. Shuningdek, biz genetika, atrof-muhit ta'siri, kognitiv o'sish va ijtimoiy o'zaro ta'sirlarning muhim rolini o'z ichiga olgan ushbu sayohatga ta'sir qiluvchi ko'plab omillarni ko'rib chiqamiz.

Bundan tashqari, biz nutq ko'nikmalarini rivojlantirishning samarali strategiyalarini ko'rib chiqamiz, ota-onalar, o'qituvchilar va nutq terapevtlari bolaning til rivojlanishini qanday osonlashtirishi va qo'llab-quvvatlashi mumkinligi haqida ma'lumot beramiz. Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirish fanini ochar ekanmiz, bizning maqsadimiz bolaning til va muloqot sohasida to'liq salohiyatini ochish kaliti bo'lgan ushbu qiziqarli sayohat haqida to'liq ma'lumot berishdir [1].

Nutqni rivojlantirishning muhim bosqichlari:

Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutqni rivojlantirish sayohati dinamik jarayon bo'lib, bir nechta muhim bosqichlar bilan tavsiflanadi, ularning har biri o'sib borayotgan lingvistik qobiliyat va kognitiv rivojlanishni aks ettiradi. Ushbu bosqichlarni tushunish bolaning rivojlanishini baholash va tashvishlanishning mumkin bo'lgan sohalarini aniqlash uchun juda muhimdir. Quyida biz maktabgacha yoshdagi nutqni rivojlantirishning muhim bosqichlarini belgilaymiz:

Lug'atni kengaytirish:

2-3 yosh: Maktabgacha yoshdagi bolalarning lug'ati odatda 200 dan 1000 gacha so'zlarga ega bo'lib, ular asosiy otlar, fe'llar va sifatlardan iborat.

3-4 yosh: So'z boyligi taxminan 1000 dan 1500 tagacha kengayadi. Bolalar vaqt, ranglar va o'lcham tushunchalarini tushuna boshlaydilar.

4-5 yosh: 4 yoshga kelib, bolalar 1500 dan 2500 gacha so'zlarga ega bo'lishi mumkin, shu jumladan murakkabroq otlar va fe'llar.

5-6 yosh: Lug'at boyligi 2500 dan 5000 tagacha o'sishi mumkin, bunda mavhum tushunchalar va sifatlardan va qo'shimchalar kengroq tushuniladi.

Grammatika va sintaksis:

2-3 yosh: Bolalar oddiy jumlar bilan boshlanadi, odatda ikki-uch so'z, ko'pincha grammatik aniqlik yo'q.

3-4 yosh: Ular "va" va "chunki" kabi bog'lovchilardan foydalanib, murakkabroq jumlar qurishni boshlaydilar.

4-5 yosh: Bolalarda ko'plik, egalik va fe'l zamonlari haqida asosiy tushunchalar shakllanadi.

5-6 yosh: Murakkab gap tuzilmalarini, jumladan, o'tgan va kelasi zamon, ergash gap va bog'lovchilarni o'zlashtirishi yaqqol namoyon bo'ladi.

Artikulyatsiya va talaffuz:

2-3 yosh: Ushbu bosqichning boshida talaffuz noaniq bo'lishi mumkin va «r» va «th» kabi ba'zi tovushlar qiyin bo'lishi mumkin.

3-4 yosh: talaffuz yaxshilanadi va nutqning aksariyat qismi oila a'zolariga tushunarli

bo'lishi kerak.

4-5 yosh: Nutq aniqroq eshitiladi, garchi kichik artikulyatsiya xatolari saqlanib qolishi mumkin.

5-6 yosh: Ushbu bosqichning oxiriga kelib, bolalar nutqi asosan notanish odamlarga tushunarli bo'lishi kerak, artikulyatsiya xatolari kamayadi.

Ijtimoiy aloqa:

2-3 yosh: Bolalar, birinchi navbatda, tanish kattalar va tengdoshlar bilan asosiy suhbatlarda qatnasha boshlaydilar.

3-4 yosh: Ular nutqini tinglovchi va kontekstga qarab sozlashni o'rganadilar.

4-5 yosh: Bolalar kengroq suhbatlar o'tkazishlari, fikr bildirishlari va savollar berishlari mumkin.

5-6 yosh: Ijtimoiy muloqot borgan sari murakkablashib boradi, bunda hikoya qilish, navbatchilik qilish va guruh muhokamalarida qatnashish kiradi[2].

Nutqni rivojlantirishning ushbu bosqichlari maktabgacha yoshdagi bolaning tilni o'zlashtirishdagi muvaffaqiyatini baholash uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Shuni yodda tutish kerakki, bolalar turli xil sur'atlarda rivojlanishi mumkin va ba'zi individual o'zgarishlar keng tarqalgan. Ushbu bosqichlar umumiy ko'rsatmalarni taklif qilsa-da, asosiy e'tibor har bir bolaning samarali nutq va muloqot sari noyob sayohatini osonlashtirish uchun qo'llab-quvvatlovchi va tarbiyalovchi lingvistik muhitni yaratishga qaratilishi kerak[3].

Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqining rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar:

Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutq ko'nikmalarini rivojlantirish ko'p qirrali jarayon bo'lib, turli xil ichki va tashqi omillar ta'sir qiladi. Ushbu omillarni tushunish nutqni rivojlantirishning nuanslarini tushunish va yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammolarni aniqlash uchun juda muhimdir. Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqining rivojlanishiga ta'sir qiluvchi asosiy omillar:

Genetika:

Genetik moyillik bolaning til rivojlanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin. Ba'zi bolalar genetik jihatdan til buzilishi yoki nutq qiyinchiliklariga moyil bo'lishi mumkin, bu nutq rivojlanishini baholashda oila tarixini hisobga olish muhimdir[4].

Atrof-muhit:

Bola tarbiyalangan til muhiti nutqni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Suhbatlar, o'qish va hikoyalar orqali boy va xilma-xil so'z boyligi bilan tanishish so'z boyligi va til ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi[5].

Eshitish buzilishi:

Eshitishning aniqlanmagan yoki davolanmagan nuqsonlari nutqning rivojlanishiga jiddiy to'sqinlik qilishi mumkin. Eshitish qobiliyati zaif bolalar to'g'ri talaffuz, so'z boyligi va til ko'nikmalarini egallashda qiynalishi mumkin. Agar kerak bo'lsa, erta aralashuvni ta'minlash uchun muntazam ravishda eshitish qobiliyatini baholash juda muhimdir[6].

Kognitiv va motorli ko'nikmalar:

Kognitiv rivojlanish nutqni rivojlantirish bilan chambarchas bog'liq. Bolalarning kognitiv rivojlanishi, jumladan xotira, muammoni hal qilish va diqqatni jamlash ularning tilni tushunish va undan samarali foydalanish qobiliyatiga ta'sir qilishi mumkin. Til va lab harakatlarini boshqarish qobiliyati kabi nozik vosita qobiliyatlari ham aniq artikulyatsiya uchun juda muhimdir[7].

Ijtimoiy aloqa:

Nutqni rivojlantirish uchun tarbiyachilar, tengdoshlar va o'qituvchilar bilan ijtimoiy aloqalar juda muhimdir. Suhbatlarda qatnashish, munozaralar paytida navbatchilik qilish va guruh faoliyatida qatnashish tilni o'zlashtirish va ijtimoiy muloqot ko'nikmalariga yordam beradi.

Ikki tillilik yoki ko'p tillilik:

Ko'p tilli muhitda o'sish nutqning rivojlanishiga ta'sir qilishi mumkin. Ko'p tillarni biladigan bolalar til bosqichlariga erishish uchun ko'proq vaqt talab qilishi mumkin, lekin bu odatda vaqtinchalik kechikish bo'lib, ular ko'pincha barcha tillarda erkin so'zlashadi.

Til va nutqning buzilishi:

Ba'zi bolalar nutq va nutqning rivojlanishiga to'sqinlik qiladigan duduqlanish, apraksiya yoki fonologik buzilishlar kabi nutq va til buzilishlarini boshdan kechirishi mumkin. Ushbu muammolarni hal qilishda nutq terapevtlari tomonidan erta aniqlash va aralashuv juda muhimdir.

Hissiy va ijtimoiy omillar:

Hissiy va ijtimoiy farovonlik nutqning rivojlanishiga ta'sir qilishi mumkin. Stress, tashvish yoki hissiy jarohatni boshdan kechirgan bolalar tilni o'zlashtirish va ijtimoiy muloqotda qiyinchiliklarga duch kelishi mumkin. Qo'llab-quvvatlovchi va hissiy jihatdan qo'llab-quvvatlovchi muhit bu qiyinchiliklarni engishga yordam beradi.

Ota-onalik uslubi va ishtiroki:

Ota-onalarning tarbiyasi, masalan, tarbiyachilarning sezgirligi va og'zaki ifodani rag'batlantirish nutqning rivojlanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin. Bolalar suhbatlarda faol ishtirok etadigan va dalda beruvchi muhitni ta'minlaydigan ota-onalardan foyda olishadi.

Media ta'siri:

Televizion va raqamli qurilmalar kabi elektron ommaviy axborot vositalarining ta'sirining miqdori va sifati til rivojlanishiga ta'sir qilishi mumkin. Haddan tashqari ekran vaqti yuzma-yuz muloqot qilish imkoniyatlarini cheklashi va til o'sishiga to'sqinlik qilishi mumkin.

Ushbu ta'sir etuvchi omillarni tushunish ota-onalar, o'qituvchilar va tibbiyot xodimlari uchun juda muhimdir. Bu potentsial muammolarni erta aniqlash imkonini beradi va bolaning nutqini rivojlantirishni qo'llab-quvvatlash uchun moslashtirilgan tadbirlarni o'tkazishga imkon beradi, natijada ular o'zlarining to'liq lingvistik salohiyatiga erishishlarini ta'minlaydi.

Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutq ko'nikmalarini rivojlantirish:

Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutq ko'nikmalarini rivojlantirishga ko'maklashish ota-onalar, tarbiyachilar, o'qituvchilar va nutq mutaxassislarining birgalikdagi harakatlaridir. Samarali strategiyalar va ilg'or amaliyotlar bolalarning to'liq lingvistik salohiyatini ro'yobga chiqarishga yordam berish uchun zarur yordam beradi. Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutq ko'nikmalarini rivojlantirishning turli usullari mavjud:

Suhbatni rag'batlantirish:

Bolalar bilan mazmunli suhbatlarda ishtirok eting. Ochiq savollar bering, faol tinglang va diqqat bilan javob bering. Ularni o'z fikrlarini ifoda etishga undash til rivojlanishiga yordam beradi.

Ovoz chiqarib o'qing:

Doimiy o'qish mashg'ulotlari bolalarni boy so'z boyligi, yangi g'oyalar va hikoya tuzilmalari bilan tanishtiradi. Yoshga mos kitoblarni tanlang va ertak haqida savollar berish orqali faol ishtirok etishga undash.

O'yinga asoslangan ta'lim:

Xayoliy va ijodiy o'yinni rag'batlantirish. Rol o'ynash, go'yo o'yinlar va hikoya qilish mashg'ulotlari bolalarga tilni qiziqarli va interaktiv tarzda sinab ko'rish imkonini beradi.

Musiq va qofiyalar:

Qo'shiqlar, bolalar qofiyalari va musiqani takrorlanuvchi naqshlar bilan kuylash nutq mahoratini, ritmini va talaffuzini oshiradi.

Lug'atni kengaytirish:

Har kuni yangi so'zlarni kiriting va bolalarni ularni jumalarda ishlatishga undash. Ob'ektlarni belgilang, ularning atributlarini muhokama qiling va so'z boyligini boyitish uchun sinonimlarni bering.

Artikulyatsiya o'yinlari:

Tilni burish yoki tovushlar bilan o'ynash kabi artikulyatsiya o'yinlari bilan shug'ullaning. Bu talaffuz va ravshanlikni yaxshilashi mumkin.

Nutq terapiyasi:

Agar bola nutq yoki til buzilishiga duch kelsa, nutq terapevtini jalb qilishni o'ylab ko'ring. Muayyan muammolarni hal qilish va nutqning samarali rivojlanishini ta'minlash uchun erta aralashuv juda muhimdir.

Sabr-toqat va ijobiy mustahkamlash:

Bolalar nutqini rivojlantirishda sabrli bo'ling. Har bir xatoni tuzatishdan saqlanang, chunki

bu tushkunlikka tushishi mumkin. Buning o'rniga, ularning sa'y-harakatlarini maqtash orqali ijobiy mustahkamlashni ta'minlang.

Lingvistik muhit:

Uyda va ta'lim muhitida tilga boy muhit yarating. Bolalarni so'zlar, teglar va muloqot qilish imkoniyatlari bilan o'rab oling.

Tengdoshlar bilan muloqot:

Bolalarni o'yin kunlari, guruh faoliyati va maktabgacha ta'lim dasturlari orqali tengdoshlari bilan muloqot qilishga undash. Tengdoshlar bilan muloqot ijtimoiy muloqot va til ko'nikmalarini mashq qilish imkoniyatini beradi.

O'rtacha texnologiya:

Raqamli qurilmalar va ta'lim ilovalari til rivojlanishini qo'llab-quvvatlasada, ulardan me'yorida foydalaning. Yuzma-yuz muloqotni targ'ib qiluvchi real tajribalar bilan ekran vaqtini muvozanatlashtiring.

Hikoya ko'nikmalari:

Bolalarni ertak aytib berishga va voqealarni aytib berishga undash. Bu hikoya qilish qobiliyatini rivojlantiradi va ularga fikrlarni samarali tartibga solish va ifodalashga yordam beradi.

Tilni modellashtirish:

Tilning aniq va to'g'ri ishlatilishini modellashtirish. Bolalar ko'pincha kattalarning nutqi va lug'atiga taqlid qilishadi.

Nutq va til skriningi:

Mumkin bo'lgan muammolarni erta aniqlash uchun bolaning nutqi va tilini rivojlanishini muntazam tekshirib turing. Buni ota-onalar, o'qituvchilar yoki nutq bo'yicha mutaxassislar amalga oshirishi mumkin.

Yutuqlarni nishonlash:

Nutqning muhim bosqichlari va yutuqlarini nishonlang. Bolaning muvaffaqiyati va harakatlarini tan olish uning o'ziga bo'lgan ishonchini va motivatsiyasini oshiradi.

Shaxsiy yordam:

Yondashuvingizni bolaning o'ziga xos ehtiyojlariga moslang. Hamma bolalar bir xil sur'atda rivojlanmaydi, shuning uchun strategiyalarni ularning o'ziga xos kuchli va qiyinchiliklariga moslashtirish juda muhimdir.

Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutq qobiliyatlarini rivojlantirish sabr-toqat, ijodkorlik va qulay muhitni talab qiladigan dinamik jarayondir. Ushbu strategiyalarni amalga oshirish orqali tarbiyachilar va o'qituvchilar bolalarga samarali kommunikator bo'lishga yordam berishlari va ularning kelajakdagi ta'lim va ijtimoiy muvaffaqiyatlari uchun mustahkam poydevor yaratishlari mumkin.

Xulosa:

Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutq ko'nikmalarini rivojlantirish ularning erta yoshidagi qiziqarli va hayotiy jihati hisoblanadi. U samarali muloqot, kognitiv rivojlanish va ijtimoiy o'zaro ta'sir uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Nutq ko'nikmalarini rivojlantirishning muhim bosqichlari, rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar va strategiyalarni tushunish ota-onalar, o'qituvchilar va tibbiyot xodimlari uchun zarurdir.

Maktabgacha yoshdagi bolalar turli lingvistik bosqichlarni bosib o'tadilar, so'z boyligini kengaytiradilar, grammatika va sintaksisni o'zlashtiradilar, artikulyatsiya va talaffuzni yaxshilaydilar, ijtimoiy muloqot qobiliyatlarini oshiradilar. Ushbu bosqichlar nafaqat ularning lingvistik o'sishining ko'rsatkichlari, balki kelajakdagi akademik yutuqlari va ijtimoiy o'zaro munosabatlari uchun asosiy qurilish bloklaridir.

Nutqning rivojlanishiga genetik moyillikdan tortib atrof-muhit ta'siriga, kognitiv rivojlanishga va ijtimoiy o'zaro ta'sirlarni qo'llab-quvvatlashgacha bo'lgan bir qancha omillar ta'sir qiladi. Ushbu omillarning o'zaro ta'sirini tan olish potentsial muammolarni erta aniqlash va moslashtirilgan tadbirlarni amalga oshirish imkonini beradi.

Nutq qobiliyatlarini samarali rivojlantirish uchun tarbiyalovchi lingvistik muhitni yaratish zarur. Suhbatni rag'batlantirish, ovoz chiqarib o'qish, o'yin asosida o'rganish va kerak

bo'lganda nutq terapiyasini ta'minlash ushbu qo'llab-quvvatlovchi muhitning muhim tarkibiy qismidir. Sabr-toqat, ijobiy mustahkamlash va individual qo'llab-quvvatlash bolaning o'ziga bo'lgan ishonchini va samarali muloqot qilish uchun motivatsiyasini oshirishda bir xil darajada muhimdir.

Xulosa qilib aytish mumkinki, maktabgacha yoshdagi bolalarda nutqni rivojlantirish har bir bola uchun o'ziga xos tarzda rivojlanadigan dinamik jarayondir. Bu kashfiyot, o'sish va muvaffaqiyat bilan belgilangan sayohat. Ushbu sayohatda faol ishtirok etib, ota-onalar, o'qituvchilar va sog'liqni saqlash sohasi mutaxassislari bolalarga samarali muloqot qilish sovg'asini berishda muhim rol o'ynaydi. Bu yosh onglar nutq qobiliyatlarini rivojlantirar ekan, ular o'z dunyosini kechish, o'z fikrlarini ifoda etish va munosabatlarni o'rnatish uchun zarur vositalarni ham rivojlantiradilar. Ularning lingvistik qobiliyatlarini bugungi kunda tarbiyalash barcha bolalarning ertangi kunini yanada yorqinroq, aniqroq bo'lishini ta'minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

Bleses, D., Vach, W., Slott, M., Wehberg, S., Thomsen, P., Madsen, T. O., & Basbøll, H. (2008). Early vocabulary development in Danish and other languages: A CDI-based comparison. *Journal of Child Language*, 35(3), 619-650.

Fenson, L., Marchman, V. A., Thal, D. J., Dale, P. S., Reznick, J. S., & Bates, E. (2007). *The MacArthur-Bates Communicative Development Inventories: User's guide and technical manual* (2nd ed.). Brookes Publishing.

Paul, R. (2007). *Language disorders from infancy through adolescence: Assessment & intervention*. Mosby.

Shriberg, L. D., Tomblin, J. B., & McSweeney, J. L. (1999). Prevalence of speech delay in 6-year-old children and comorbidity with language impairment. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 42(6), 1461-1481.

Snow, C. E., & Ninio, A. (1986). Pragmatics and language development. *Annual Review of Psychology*, 37, 131-156.

Tomblin, J. B., Records, N. L., Buckwalter, P., Zhang, X., Smith, E., & O'Brien, M. (1997). Prevalence of specific language impairment in kindergarten children. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 40(6), 1245-1260.

Vihman, M. M., Macken, M. A., Miller, R., Simmons, H., & Miller, J. (1985). From babbling to speech: A re-assessment of the continuity issue. *Language and Speech*, 28(3), 205-220.